

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 2420/2024
16.10.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Бранке Дражић, председника већа, Марине Милановић и Весне Мاستиловић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Милица Видаковић Радовановић, адвокат из ..., против туженог „АД Електропривреда Србије“ Београд, Огранак РБ „Колубара“ Лазаревац, ради исплате, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 1280/24 од 21.05.2024. године, у седници одржаној 16.10.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

УСВАЈА СЕ ревизија тужиоца, **ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ** пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 1280/24 од 21.05.2024. године, тако што **СЕ ОДБИЈА**, као неоснована, жалба туженог и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Основног суда у Лазаревцу П1 204/22 од 24.01.2024. године.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужени да тужиоцу накнади трошкове ревизијског поступка у износу од 87.852,00 динара, у року од 8 дана од дана пријема отправке пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Лазаревцу П1 204/22 од 24.01.2024. године, ставом првим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу на име накнаде штете због неисплаћене зараде по основу рада у смени за период од јуна 2019. године закључно са јануаром 2023. године исплати појединачне месечне износе ближе наведене у том ставу изреке, са законском затезном каматом од доспећа сваког месечног износа па до исплате, на име накнаде штете због мање исплаћене накнаде зараде за време коришћења годишњег одмора за период од априла 2019. године закључно са септембром 2022. године исплати поједначене месечне износе ближе наведене у том ставу изреке са законском затезном каматом почев од доспећа сваког износа па до исплате и да на досуђене новчане износе уплати за тужиоца доприносе за обавезно пензијско и инвалидско осигурање Републичком фонду за ПИО. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу на име трошкова парничног поступка исплати износ од 104.780,00 динара, са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 1280/24 од 21.05.2024. године, преиначена је првостепена пресуда, тако што је одбијен тужбени захтев да се обавезе тужени да тужиоцу на име накнаде штете због неисплаћене зараде по основу рада у смени за период од јуна 2019. године закључно са јануаром 2023. године, као и на име накнаде штете због мање исплаћене накнаде зараде за време коришћења годишњег одмора за период од априла 2019. године закључно са септембром 2022. године, исплати појединачене месечне износе са законском затезном каматом почев од доспелости сваког појединачног месечног износа па до исплате, као и да тужиоцу на досуђене новчане износе уплати доприносе за обавезно пензијско и инвалидско осигурање Републичком фонду за ПИО. Ставом другим изреке, преиначено је решење о трошковима садржано у ставу трећем изреке првостепене пресуде, тако што је одбијен захтев тужиоца за накнаду трошкова парничног поступка у износу од 104.780,00 динара са законском затезном каматом. Ставом трећим изреке, обавезан је тужилац да туженом на име трошкове првостепеног поступка исплати износ од 2.150,00 динара. Ставом четвртим изреке, обавезан је тужилац да туженом на име трошкова другостепеног поступка исплати износ од 27.960,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију, из свих законом прописаних разлога, са предлогом да се о ревизији одлучи као о изузетно дозвољеној, применом члана 404. Закона о парничном поступку.

Ревизија је дозвољена сходно одредби члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11... 18/20 и 10/2023 – други закон, у даљем тексту ЗПП) због чега није било места оцени дозвољености изузетне ревизије применом члана 404. ЗПП.

Испитујући побијану пресуду у смислу члана 408. ЗПП, Врховни суд је оценио да је ревизија тужиоца основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је у радном односу код туженог. У спорном периоду сваки други дан је обављао рад у времену од 07 до 19 часова, односно сваки други дан је радио по 12 часова. Организација рада код туженог је таква да запослени мењају другог запосленог на истом радном месту сваког другог дана, с тим што један дан раде од 07 до 19 часова, а други дан им је пауза и тако се циклус редовно понавља. Тужени приликом обрачуна и исплате зараде тужиоцу, зараду није увећавао по основу сменског рада за 8,9%, у смислу одредбе члана 38. став 1. тачка 4. Посебног колективног уговора за Електропривреду Србије. Оценом налаза и мишљења вештака економско-финансијске струке утврђени су износи припадајућег увећања зараде тужиоца по основу сменског рада у спорном периоду, као и износи зараде за време коришћења годишњег одмора, у складу са којим је тужилац коначно определио тужбени захтев.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је закључио да је тужилац, радећи по напред описаном моделу, остварио сменски рад и усвојио је тужбени захтев за исплату увећане зараде по том основу и накнаде зараде за време

коришћења годишњег одмора, са припадајућим доприносима. Међутим, по оцени другостепеног суда, рад тужиоца није сменски рад, због чега тужилац нема право на исплату увећане зараде по том основу, због чега је првостепену одлуку и одбио тужбени захтев.

По оцени Врховног суда, основано се ревизијом указује да је побијана другостепена одлука донета уз погрешну примену материјалног права.

Наиме, одредбом члана 108. став 4. Закона о раду („Сл. гласник РС“, бр. 24/05...113/17), прописано је да општим актом и уговором о раду могу да се утврде и други случајеви у којима запослени има право на увећану зараду, као што је повећање зараде по основу рада у сменама.

Одредбом члана 7. став 2. тачка 2. Посебног колективног уговора за Електропривреду Србије („Сл. гласник РС“, бр. 15/15), прописано је да послодавац доноси одлуку о распореду, почетку и завршетку раног времена, полазећи од следећег: на радним местима где процес рада траје непрекидно, рад се организује у сменама, при чему се под сменским радом подразумева рад у две (по 12 сати) или више смена (по 6 или 8 сати) у току радног дана када на истим средствима за рад, раде наизменично најмање два запослена, или две групе запослених, при чему измена смена може бити континуирана или са прекидима током одређеног периода дана или недеља, док је одредбом члана 38. став 1. тачка 4. прописано да се основна зарада запосленог увећава за рад у сменама за 8,9%.

Према директиви Европске уније 2003/88 – ЕС сменски рад је дефинисан као начин организације рада у коме радници мењају једни друге на истом радном месту у складу са одређеним обрасцем, укључујући и образац ротирања, који може бити непрекидан или без прекида (континуиран или дисконтинуиран), изискујући потребу да радник ради у различито време током одређеног периода дању или ноћу, а турнус се у свом језичком значењу изједначава са сменским радом (пертурнум, по реду, редом). С обзиром да се под турнусом подразумева утврђен ред у коме више лица једно за другим обављају неки посао радећи наизменично и смењујући се, између ова два појма нема никакве разлике и представљају синониме. Директива Европске уније није извор права али њена садржина помаже у тумачењу појма сменског рада који наши закони не садрже.

Имајући у виду утврђене чињенице да тужени тужиоцу није извршио увећање зараде према наведеним законским одредбама и одредбама Колективног уговора које су важиле у спорном периоду, да је тужилац у утуженом периоду радио по моделу радног времена 12/36, Врховни суд налази да је првостепени суд правилно усвојио тужбени захтев и обавезао туженог на исплату тражене разлике у заради по основу сменског рада и накнаду мање исплаћене накнаде за време коришћења годишњег одмора, са припадајућим доприносима.

По оцени Врховног суда, када се запослени на истом послу смењују према унапред утврђеном редоследу, ради се о сменском раду. Наиме, рад у сменама је рад који се непрекидно или са прекидима ради у најмање две смене, било дневне или ноћне, односно таква организација рада у коме радници мењају једни друге на истом радном месту у складу са одређеним обрасцем, укључујући образац ротирања, који може бити непрекидан или са прекидима у различито време током одређеног периода

дана или ноћи. Како је у конкретном случају код оваквог режима рада постојао континуитет, те имајући у виду и чињеницу да је сменски рад признат у општем акту тужене (Посебни колективни уговор за Електропривреду Србије), што указује између осталог да рад са наведеним моделом радног времена представља сменски рад, то је по оцени Врховног суда правилан закључак првостепеног суда да тужилац, у смислу одредбе члана 108. став 4. Закона о раду и члана 38. став 1. тачка 4. Посебног колективног уговора за Електропривреду Србије, има право на увећану зараду у висини утврђеној општим актом и уговором о раду у утуженом периоду и последично право на исплату мање исплаћене накнаде за време коришћења годишњег одмора, као и да тужени за тужиоца изврши уплату доприноса за обавезно пензијско и инвалидско осигурање Републичком Фонду за ПИО.

Како је другостепени суд због погрешне примене материјалног права одбио тужбени захтев, Врховни суд је на основу члана 416. став 1. ЗПП, преиначио другостепену пресуду, тако што је одбио жалбу туженог и потврдио првостепену пресуду како у делу одлуке о главној ствари, тако и у делу одлуке о трошковима првостепеног поступка која је донета у свему у складу са одредбама члана 153. став 1. и 154. ЗПП.

Тужиоцу, сходно одредбама чланова 153, 154. и 163. ЗПП припада право на накнаду трошкова ревизијског поступка у укупном износу од 87.852,00 динара, и то за састав ревизије износ од 18.000,00 динара, за судску таксу на ревизију износ од 27.941,00 динар и за судску таксу на одлуку о ревизији износ од 41.911,00 динара, све према важећој Тарифи о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката и Таксеној тарифи из Закона о судским таксама, због чега је применом члана 165. став2. ЗПП тужени обавезан да му овај износ исплати,

**Председник већа – судија
Бранка Дражић,с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић